

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Kommunernes frivillige indsats ifm. jordforurening

Kortlægning af kommunernes frivillige
undersøgelser, oprensninger og
afværgeforanstaltninger ifm.
jordforurening 2011

Miljøprojekt, nr. 1448, 2012

Titel:

Kortlægning af kommunernes frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger ifm. jordforurening 2011

Redaktion:

Mette Sørensen, KL, msn@kl.dk
Charlotte Malling, KL, cma@kl.dk

Udgiver:

Miljøstyrelsen
Strandgade 29
1401 København K
www.mst.dk

År:

2012

ISBN nr.

978-87-92903-64-8

Ansvarsfraskrivelse:

Miljøstyrelsen vil, når lejligheden gives, offentliggøre rapporter og indlæg vedrørende forsknings- og udviklingsprojekter inden for miljøsektoren, finansieret af Miljøstyrelsens undersøgelsesbevilling. Det skal bemærkes, at en sådan offentliggørelse ikke nødvendigvis betyder, at det pågældende indlæg giver udtryk for Miljøstyrelsens synspunkter. Offentliggørelsen betyder imidlertid, at Miljøstyrelsen finder, at indholdet udgør et væsentligt indlæg i debatten omkring den danske miljøpolitik.

Må citeres med kildeangivelse.

Indhold

1. Forord.....	4
1.1 Sammenfatning.....	5
2. Dataindsamling.....	10
2.1 Spørgeskemadesign	10
2.2 Telefoninterviewundersøgelse i august 2012.....	11
3. Resultater kommunale institutioner.....	12
3.1 Udgifter på kommunale institutioner	14
3.2 Politisk eller administrativ beslutning.....	15
3.3 Status kommunale institutioner.....	17
3.4 Gennemsnitlig aktivitet kommunale institutioner	18
4. Resultater på køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter	20
4.1 Udgifter på køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter 2011.....	21
4.2 Politisk eller administrativ beslutning.....	22
4.3 Status køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter 2011	24
4.4 Gennemsnitlig aktivitet køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter 2011	24
5. Kommunernes indsats på andre områder.....	26
5.1 Udgifter til andre områder	27
6. Opsamling - generelle erfaringer og udfordringer.....	28
Referencer	29

Bilag 1: Spørgeskema

1. Forord

Kommunernes Landsforening (KL) har i 2012 for Miljøstyrelsen gennemført en kortlægning af kommunernes frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger i forbindelse med aktiviteter på jordforureningsområdet i 2011.

Baggrunden for kortlægningen bygger på en beslutning truffet på et møde i Depotrådet i 2011 om at kortlægge omfanget af kommunernes egne aktiviteter med undersøgelser, oprydninger og afværgeforanstaltninger af jordforurening, da der pt. ikke findes data eller undersøgelser, der beskriver dette. Formålet med kortlægningen er at få skabt et overblik over dels omfanget af undersøgelser og oprensninger, som kommunerne foretager frivilligt og dels de tilhørende udgifter for de enkelte kommuner. Kommunerne har gennem en årrække foretaget undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger i forbindelse med forurenede jord på frivillig basis og afholdt de tilhørende udgifter herfor. Derfor har det været et ønske at få et overblik over typen af opgaver, som kommunerne vælger at gå ind i på frivillig basis samt på hvilket grundlag kommunerne vælger at igangsætte en frivillig undersøgelse, oprensning eller afværgeforanstaltning i forbindelse med jordforurening. Sigtet med undersøgelsen er således en decideret kortlægning af praksis med denne frivillige indsats i kommunerne.

Frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger er i denne kortlægning defineret som den indsats, kommunerne ikke er forpligtet til i medfør af jordforureningsloven, men frivilligt har prioriteret at gennemføre og afholde udgifterne for. Det er bl.a. den indsats, som kommunerne gennemfører i forbindelse med indsatser på deres egne institutioner og byggesager.

Da kommunalreformen trådte i kraft januar 2007 overtog regionerne størstedelen af amternes opgave på jordforureningsområdet. Kommunernes opgave i forbindelse med jordforurening er siden januar 2007 følgende:

- administration i forbindelse med jordflytning
- påbud om oprensning til virksomheder og borgere, der forurener
- tilladelse til byggeri og ændret anvendelse af en forurenede grund
- rådgivning om lettere forurenede jord i samarbejde med regionerne
- områdeklassificering af lettere forurenede jord i byområder

Kilde: Redegørelse om jordforurening, 2010, nr. 1. 2012, Miljøstyrelsen

Kortlægningen er gennemført i perioden d. 6. juni 2012 til primo september 2012, for nærmere detaljer se afsnit 1.1.

1.1 Sammenfatning

Kortlægningen er gennemført som en spørgeskemaundersøgelse udsendt til alle 98 kommuner om deres frivillige indsatser i forbindelse med jordforurening i 2011. Analyse- og spørgeskemaværktøjet Analyzer er anvendt til at gennemføre spørgeskemaundersøgelsen, som havde følgende svarprocent:

- 82 % af kommunerne gennemførte spørgeskemaundersøgelsen
- 15 % svarede ikke
- 3 % af kommunernes svar var ufuldstændige.

Efterfølgende er gennemført 7 telefoninterviews med udvalgte kommuner.

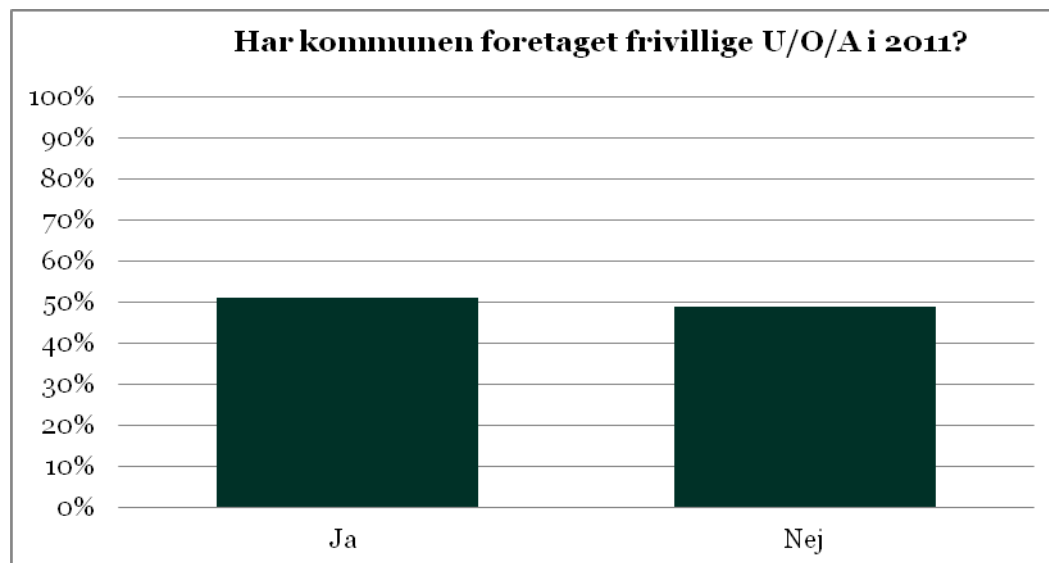
Spørgeskemaet spurgte ind til følgende kategorier:

- Kommunale institutioner
- Køb/salg af kommunale grunde og byggeprojekter
- Andre områder (som ikke falder ind under de to ovenstående)

På disse områder skulle kommunerne angive antal af indsatser, status for disse indsatser og jordens kvalitet i forbindelse med undersøgelserne. De blev også bedt om at svare på, hvorvidt deres angivne svar for aktiviteten i 2011 er et udtryk for den gennemsnitlige årlige aktivitet siden 2007. Endvidere skulle kommunerne angive deres udgifter til de frivillige aktiviteter og beskrive deres generelle erfaringer med de frivillige indsatser.

I det følgende gennemgås kortfattet de væsentligste resultater fra undersøgelsen.

Kortlægningen viser, at 51 % af kommunerne i 2011 frivilligt har igangsat og afholdt udgifterne for frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger i forbindelse med jordforurening. Dette svarer til 41 kommuner.

Figur 1.1: Har kommunen foretaget frivillige U/O/A i 2011?

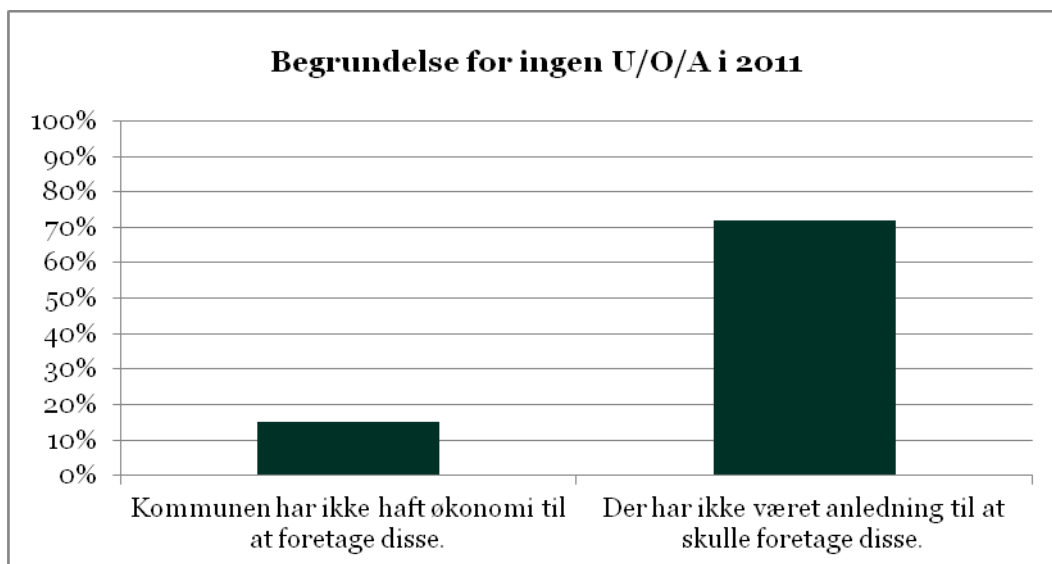
Note: U/O/A betyder undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger.

En kommune redegør i telefoninterviewet for, at hvorvidt en indsats er frivillig eller ej kan være vanskeligt at definere og kan opleves som en gråzone. Internt kan kommunen være forpligtet til at dokumentere en række forhold over for andre forvaltninger i kommunen fx i forbindelse med byggeri af en institution til børn eller ældre. Dette dokumentationsarbejde defineres derfor ikke nødvendigvis som frivilligt af de medarbejdere, der arbejder med jordforurening og kommunale byggesager. Indsatsen er dog ikke obligatorisk i forhold til jordforureningsloven, men udtalelsen i interviewet understøtter, at kommunerne opfatter begrebet "frivillig indsats" som en gråzone.

En anden kommune redegjorde for, at kommunen fandt, at enkelte sager ligger på kanten i forhold til, hvorvidt kommunen har ret eller pligt til at udføre en indsats. Det må derfor betragtes som en præmis for spørgeskemaundersøgelsen, at kommunerne definerer og oplever begrebet "frivillig indsats" med visse forskelle. De nævnte forskelle vil i kortlægningen derfor spille ind på, hvad og hvor meget kommunerne registrerer som frivillige aktiviteter i spørgeskemaundersøgelsen.

Af de 39 kommuner, som svarer nej til, at de har foretaget frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger i 2011, har størstedelen angivet at der ikke har været anledning til at foretage disse, 72 %, se figur 1.2. I to af telefoninterviewene bliver der gjort rede for, at "ingen anledning" er ensbetydende med, at de ikke er stødt på mulige forureninger, hvor der har været behov for videre behandling, at de ikke har modtaget indberetninger om sådanne mulige forureninger og ikke, i forbindelse med andet arbejde, er stødt på grunde eller arealer, der muligvis kunne være forurenede. I et andet telefoninterview gjorde en kommune opmærksom på, at ingen anledning ikke er ensbetydende med, at der ikke har været forureninger i kommunen. Som nævnt i forordet udgør denne kortlægning kommunernes frivillige aktiviteter i forbindelse med jordforurening. Derfor er de tiltag, hvor der har været forurening i 2011 og er udført i medfør af kommunens forpligtelser i jordforureningsloven, ikke angivet i denne undersøgelse.

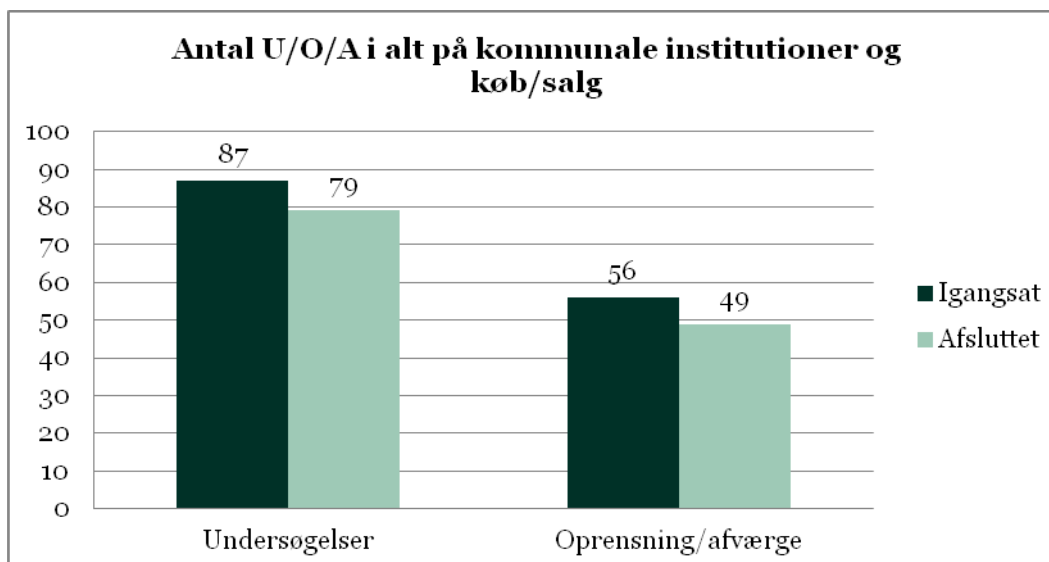
15 % af de kommuner, der svarer nej, se figur 1.2 angiver som begrundelse, at der ikke har været økonomi til at foretage disse frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger.

Figur 1.2: Begrundelse for ingen U/O/A i 2011

Note: U/O/A betyder undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger.

Samlet set har kommunerne i 2011 igangsat 87 undersøgelser og 56 oprensninger og afværgeforanstaltninger på de to kategorier "kommunale institutioner og køb/salg". Af figur 1.3 fremgår det, hvor mange af disse der er afsluttet.

Figur 1.3: Antal U/O/A i alt på kommunale institutioner og køb/salg

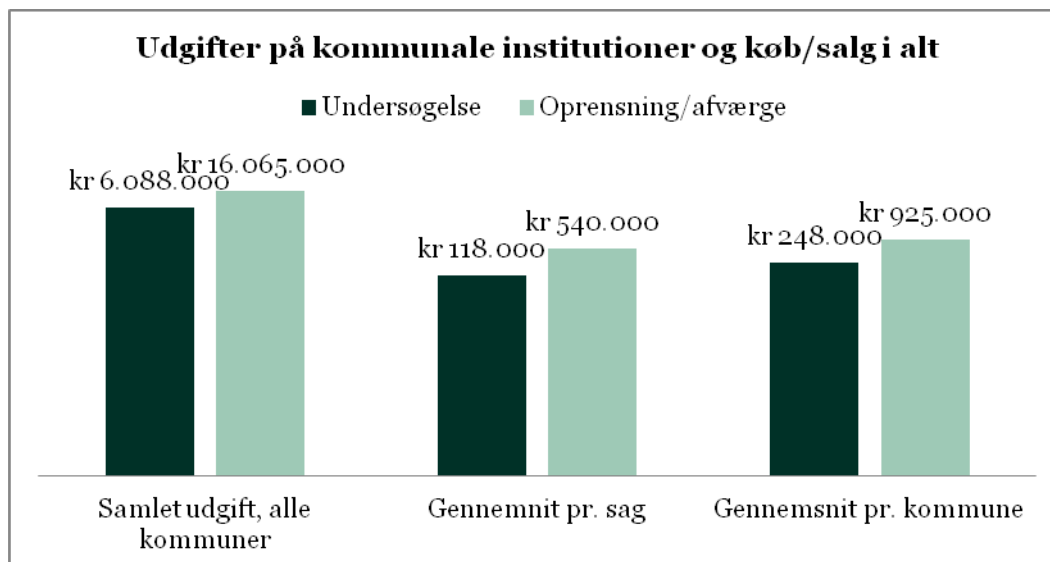
Note: U/O/A betyder undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger.

De 87 undersøgelser og 56 oprensninger/afværgeforanstaltninger i 2011 er gennemført af 41 kommuner. Kommunerne bliver i spørgeskemaet også spurgt til, hvorvidt de har foretaget frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger på andre områder end kommunale institutioner og køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter i 2011. 17 kommuner svarer ja til at have gennemført aktiviteter på andre områder og angiver i spørgeskemaet følgende aktiviteter som "andre områder":

1. Opgravning af olietank og jordforurening i forbindelse med tilbagelevering af lejet grund.
2. Udført analyser af grundvand fra borerer mellem almene drikkevandsboringer og erhvervsjendomme, herunder aktive erhverv samt tidligere jernbanestationsgrund. Det har været i samarbejde med regionen.
3. Undersøgelser ved olietank
4. Juridisk hjælp i forbindelse med ulovlig privat olietank
5. Kommunen har foretaget afværgeforanstaltninger på en offentlig tilgængelig naturlegeplads.
6. Fodsporet (natursti) (Kommunen har ikke angivet, hvilken aktivitet der er tale om.)
7. Undersøgelse af 4 private ejendomme. 2 sager har omhandlet afklaring af evt. forurening ved villaolietanke - herunder har der kun været udgifter ifm. sagsbehandling. I de to andre sager har kommunen udtaget analyser / Undersøgelserne er udført for at afklare, om der er hjemmel til at udstede påbud om oprensning .
8. Undersøgelse af forurening fra utæt jordvarmeanlæg, som er udført for at vurdere påbudsmuligheder. /Opsat advarselsskilte på kraftigt forurenede offentligt tilgængeligt areal.
9. Undersøgelser til opsporing af en kilde til grundvandsforurening
10. Afklaring af påbudsmulighed
11. Som forarbejde til § 40, § 48 påbud samt selvhjælpshandlinger efter jordforureningslovens § 68 stk. 1 og 2 har kommunen lavet undersøgelser
12. Undersøgelse af evt. jordforurening på område som af vognmand blev brugt som vaskeplads
13. Drift af afværgepumpning af forurenede grundvand i erhvervs kvarter. Udgifter til årlig prøvetagning og analyse af oppumpet grundvand
14. Undersøgelser udført i forbindelse med ledningsarbejde i offentlig vej. Desuden udføres byggemodningsundersøgelser i forbindelse med udstykning og salg af kommunale ejendomme. Undersøgelserne udføres på alle kommunale byggemodninger, dvs. også udenfor kortlagte og områdeklassificerede ejendomme.
15. Undersøgelser af tankanlæg på 2 kommunale materielgårde. Undersøgelser i tilknytning til det kommunale miljøtilsyn med virksomheder.
16. Udtagning af jordprøver i forbindelse med påbudssager. Dette var for at sikre der var hjemmel til at melde påbud og derved undgå evt. erstatningssager jf. jordforureningslovens § 74.

17. Offentlige legepladser i områdeklassificerede områder /Private ejendomme i forbindelse med påbudssager.

Samlet set udgør udgifterne til alle frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger på kommunale institutioner og køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter i 2011 22.153.000 kr., som det fremgår af nedenstående figur:

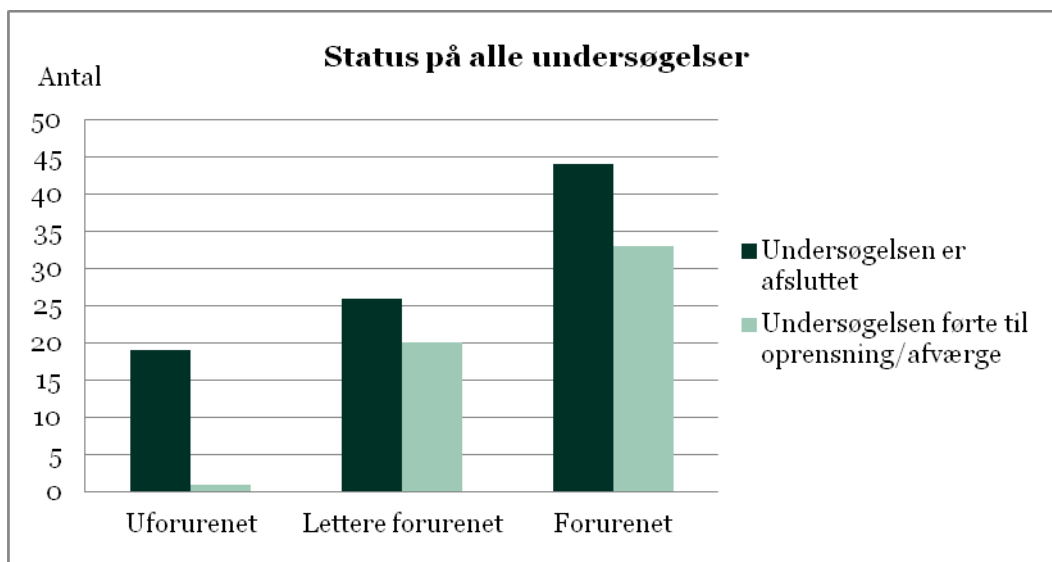
Figur 1.4: Udgifter på kommunale institutioner og køb/salg i alt

Note a: De i figuren angivne udgifter er angivet på igangsatte men ikke nødvendigvis afsluttede sager. Udgifterne kan derfor være højere end her angivet.

Note b: Via telefoninterviewene kom det frem, at det for en række kommuner har været vanskeligt at angive de nøjagtige udgifter til disse frivillige initiativer. Dette skyldes, at det kan være vanskeligt at opgøre udgiften for en sag, såfremt denne strækker sig over en længere tidsperiode og dermed sandsynligvis over mere end et regnskabsår. For det andet kan det være vanskeligt for kommunerne at angive det nøjagtige beløb, da udgifterne ikke er samlet på en konto. Eksempelvis blev det nævnt i kommentarfeltet, at de af kommunen angivne udgifter ikke dækker omkostninger til ledningsarbejde. Således må der påregnes en vis usikkerhed i de beløb, som kommunerne har angivet.

Når beløbet, som kommunerne har anvendt på andre områder i 2011, 5.537.000 kr. lægges til opnås det samlede beløb for 2011: De deltagende kommuner i spørgeskemaundersøgelsen har i alt anvendt 27.690.000 kr. på frivillige aktiviteter i forbindelse med jordforurening i 2011.

Figur 1.5: Status på alle undersøgelser

Som det fremgår af ovenstående figur 1.5, har de deltagende kommuner opgjort jordens status for de undersøgelser, som de har gennemført og afsluttet. Efter undersøgelserne kunne det konstateres, at 19 af grundene var uforurenede, 26 havde lettere forurenede jord, mens 44 faldt inden for kategorien forurenede jord. I kapitel 2 om resultater på kommunale institutioner angives, at undersøgelser oftest igangsættes på baggrund af en begrundet mistanke, hvorfor det kan synes, at 19 undersøgelser, der fører til status uforurenede er forholdsvis mange. Via telefoninterviewene kom det frem i 3 kommuner, at der kan være truffet politiske beslutninger i kommunen, som medfører, at undersøgelser igangsættes uden en begrundet mistanke. Dette kan eksempelvis være i forbindelse med salg af byggegrunde til private, hvor kommunen beslutter sig for, at der i forbindelse med undersøgelse af jordens bæreevne på samme tid "lige så godt" kan blive taget en jordprøve. På baggrund af denne jordprøve er det muligt for kommunen at melde ud til køber, at jorden er undersøgt for nylig, at den er ren (hvis undersøgelsen faldt således ud), og at jorden dermed kan bortskaffes som ren, hvilket er nyttig viden for bygherre i forbindelse med igangsætning af byggeri.

Det fremgår af figur 1.5, at en undersøgelse, som havde status uforurenede, førte til oprensning/afværgeforanstaltning. Dette skyldes, at kommunen ved en undersøgelse fandt dele af en grund, som var lettere forurenede og dele af den var uforurenede. Derfor flyttede kommunen såvel det lettere forurenede jord som det uforurenede jord i forbindelse med deres oprensning af jorden og i forhold besvarelsen i spørgeskemaet landede den i kategorien uforurenede jord.

Endvidere fremgår det af ovenstående figur, at en forholdsvis stor del af de grunde, som har status lettere forurenede jord fører til en oprensning. Generelt ses skal lettere forurenede jord ikke renses op, men i visse tilfælde har kommunerne valgt at rense op på baggrund af faktorer som forsigtighed og stor varsomhed i forhold til børneinstitutioner og nyudstyknings til boliger.

2. Dataindsamling

2.1 Spørgeskemadesign

Kortlægningen er gennemført som en spørgeskemaundersøgelse udsendt til alle 98 kommuner. Analyse- og spørgeskemaværktøjet Analyzer er anvendt til at gennemføre spørgeskemaundersøgelsen.

Til opsætning af spørgeramme og analysemulighederne har KL benyttet sig af en ekstern rådgiver, Analyzer Survey Solutions, således at spørgeramme og analysemulighederne blev optimeret mest muligt inden udsendelsen af spørgeskemaet. Før udsendelsen af spørgeskemaet er dette af flere omgange læst igennem og kommenteret af Miljøstyrelsen.

Undervejs i udarbejdelsen af spørgeskemaet har KL benyttet sig af en række kommunale kontakter, som har givet deres feedback på spørgeskemaet. Disse kontakter arbejder til daglig med jordforurening som deres primære område. De kommunale medarbejders løbende feedback havde til hensigt at sikre, at faglige termer var anvendt korrekt. Endvidere gav de deres bemærkninger til, hvorvidt det var muligt at finde svar på de stillede spørgsmål i forhold til historik og registreringer i det kommunale journaliseringssystem. Bemærkningerne gav anledning til diverse justeringer løbende. Eksempelvis blev det anskueliggjort, at en række af spørgsmålene var for komplekse og omfattende, når det skulle tages i betragtning, at det var ønsket at opnå en høj svarprocent.

Med henblik på at sikre en høj svarprocent blev en række spørgsmål derfor fravalgt og kompleksitetsgraden nedsat. Eksempelvis blev det i samråd med Miljøstyrelsen besluttet, at det ville være for omfangsrigt at få oplyst antallet af de frivillige aktiviteter for hvert enkelt år for årene 2007 til 2011. I stedet blev det besluttet at fokusere på aktiviteten i 2011 med en forventning om at opnå en højere svarprocent. I stedet blev tilføjet et spørgsmål, som spørger til, om kommunerne vurderer, at deres angivne svar for aktiviteten i 2011 er et udtryk for den gennemsnitlige årlige aktivitet siden 2007. Således blev skabt et vurderingsgrundlag for, hvorvidt aktiviteten i 2011 er større eller mindre end tidligere.

Alle 98 kommuner modtog et spørgeskema d. 6. juni 2012 med 24 spørgsmål. Spørgeskemaet blev sendt til kommunernes hovedpostkasse med att. til miljøchefen og ansvarlig medarbejder på jordforureningsområdet. Ultimo juni foretog KL en række opringninger til en række af de større kommuner, som endnu ikke havde svaret på spørgeskemaet med henblik på deres deltagelse. D. 19. juli blev der lukket for indsendelse af spørgeskemabesvarelser, og databehandlingen blev påbegyndt.

82 % af kommunerne gennemførte spørgeskemaundersøgelsen, 15 % svarede ikke og 3 % af kommunernes svar var ufuldstændige.

Spørgeskemaet var opdelt i to større kategorier, der bad om oplysninger på:

- Kommunale institutioner
- og
- Køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter.

Efter besvarelse af disse to kategorier var det til sidst muligt at angive om kommunen har foretaget en indsats inden for andre områder end de to kategorier.

Resultaterne fra de to kategorier belyses i de følgende to kapitler.

2.2 Telefoninterviewundersøgelse i august 2012

Efter indsamling af data fra spørgeskemaundersøgelsen blev 7 kommuner på baggrund af deres svar udvalgt til at indgå i en telefoninterviewundersøgelse. Eksempelvis var der, efter den første gennemlæsning af de indkomne svar fra spørgeskemaundersøgelsen, anledning til at få uddybet de svar, som kommunerne havde angivet omkring den gennemsnitlige aktivitet for henholdsvis 2011 og årene tilbage til 2007. Det ønskedes uddybet, hvad der lå bag henholdsvis større og mindre aktivitet. Der var i en besvarelse angivet en uforurennet grund, som blev oprenset. Dette gav anledning til en undren, hvorfor denne kommune også blev udvalgt til et telefoninterview. Enkelte kommuner havde angivet, at de giver udtryk, for at de ser gråzoner i forbindelse med definitionen af, hvorvidt en aktivitet er frivillig eller skal ske i medfør af jordforureningsloven samt gråzoner i de enkelte paragraffer i lovgivningen. Dette gav også anledning til uddybning gennem de mundtlige interviews.

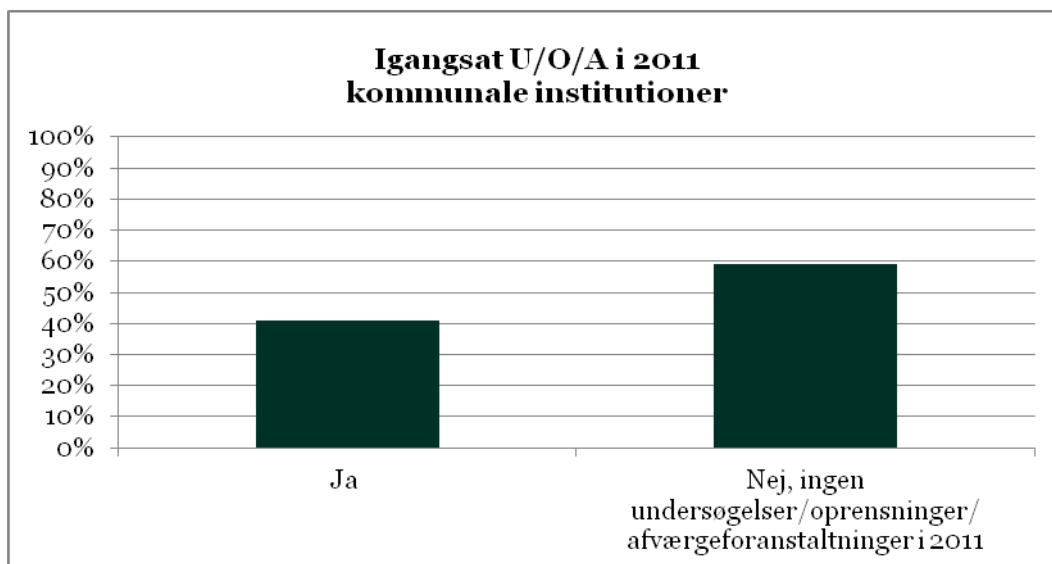
Endvidere havde kommunerne i deres besvarelser mulighed for at uddybe i et fritekst-felt om deres generelle erfaringer med frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger. Her nævnte en kommune eksempelvis, at en sag i dagspressen havde foranlediget en større aktivitet med frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger, hvilket ønskedes uddybet med henblik på at få indsigt i dagpressens påvirkning på kommunal praksis i håndtering af jordforurening. De 7 udvalgte kommuner og temaerne for disse telefoninterviews er ligesom spørgeskemaet cleareret med Miljøstyrelsen før igangsættelse og gennemførelse. I nærværende kortlægning er kommunerne angivet som anonyme.

3. Resultater kommunale institutioner

I det følgende præsenteres kortlægningens resultater for kommunale institutioner.

Kommunale institutioner forstås som skoler, daginstitutioner eller øvrige institutioner forstået ved jordforureningslovens § 6, stk. 2.

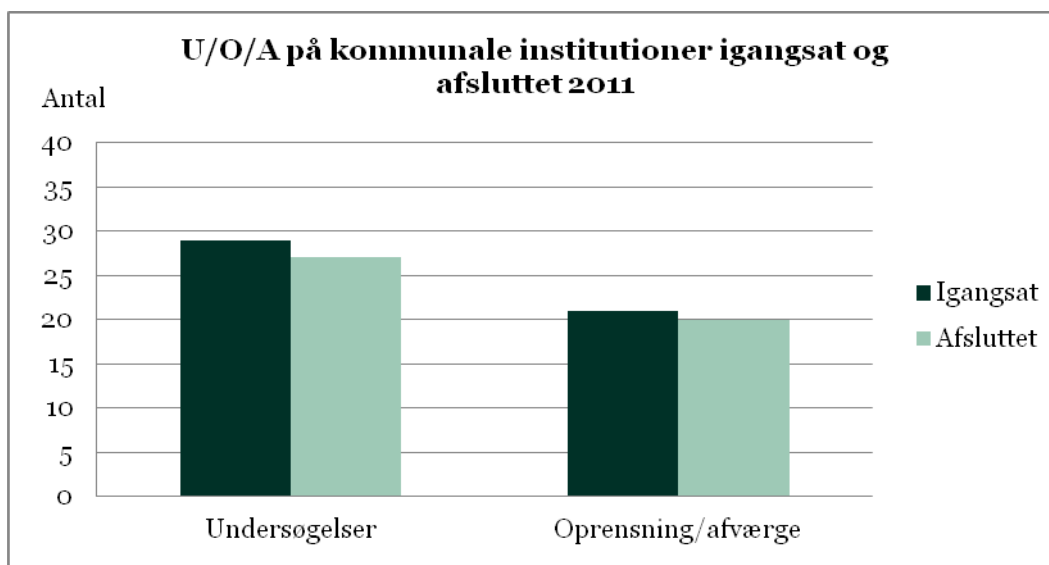
41 kommuner har svaret ja til, at de i 2011 har foretaget frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger generelt på de to store kategorier. I forhold til kommunale institutioner svarer 41 % af disse ja til, at de har foretaget undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger på kommunale institutioner, mens 59 % svarer nej, som det fremgår af nedenstående figur:

Figur 3.1: Igangsat U/O/A i 2011, kommunale institutioner

Note: U/O/A betyder undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger.

De 41 % har til sammen igangsat 50 undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger på kommunale institutioner. Disse 50 initiativer er fordelt som følger:

Figur 3.2: U/O/A på kommunale institutioner igangsæt og afsluttet

Note: U/O/A betyder undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger.

Som det fremgår af figuren er størstedelen af de igangsatte aktiviteter afsluttet på det tidspunkt, hvor kommunerne udfylder spørgeskemaet i tidsrummet juni til juli 2012. Udelukkende 2 undersøgelser og 2 oprensninger/afværgeforanstaltninger er ikke afsluttet på svartidspunktet.

Gennem de uddybende telefoninterviews med udvalgte kommuner kom det hos 2 kommuner frem, at de ikke afsluttede aktiviteter oftest er et udtryk for, at sagen er af en mere kompleks karakter, som kan strække sig over en længere tidsperiode, i enkelte tilfælde over flere år.

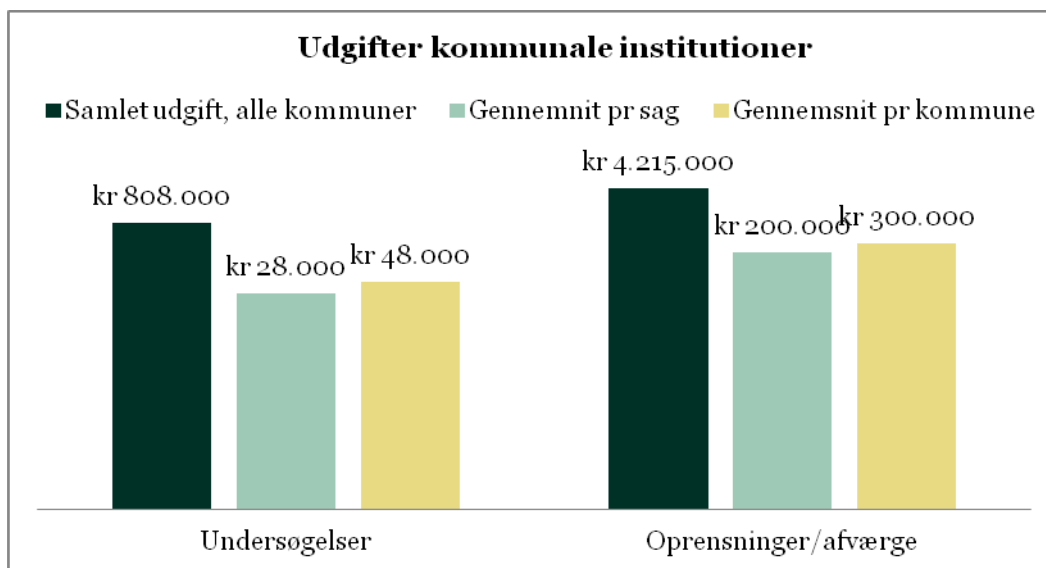
I disse 2 telefoninterview blev det uddybet, at de frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger har et meget forskelligt tidspænd. En undersøgelse kan vare mellem 2 til 3 uger og op til eksempelvis 6 år. Der er altså meget store forskelle på, hvor længe en sag strækker sig over. Generelt har de langstrakte sager karakter af komplekse forureninger og større uenigheder blandt de involverede parterne. Eksemplet med en sag, der strækker sig over 6 år, drejede sig om en uoverensstemmelse omkring størrelsen på den erstatning, som forsikringsselskabet tilbød, og sagen endte derfor i Ankenævnet for Forsikring. I de 2 telefoninterviews blev der redegjort for, at når en frivillig undersøgelse, oprensning og afværgeforanstaltning beskrives som langvarig og kompliceret, er det ensbetydende med, at disse sager trækker mange ressourcer såvel i administrativt timeforbrug som i reelle udgifter fx ved gentagne undersøgelser og omfattende oprensninger. En kommune angiver i spørgeskemaet, at de i de fleste tilfælde anbefaler kontoret for køb og salg af kommunale ejendomme at afstå fra at sælge stærkt forurenede grunde, idet omkostningerne ikke står mål med indtægterne ved salg af ejendommen.

De relativt mange afsluttede undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger er bl.a. et udtryk for, at en del af de igangsatte frivillige initiativer har et element af akut tiltag over sig. Eksempelvis nævner en kommune i telefoninterviewet, at en parkeret tanklastbil med smøroleolie var udsat for hærverk, idet ukendte personer åbnede for tankbilens haner. Som konsekvens af dette løb der olie ud på jorden. Her valgte kommunen at foretage en akut indsats, da lækken ellers ville forårsage en større forurening. Det er kommunens ansvar at afsøge de påbudsmuligheder, der er mulige i medfør af jordforureningsloven for, at forureneren skal betale. Ifølge jordforureningsloven kan der ikke meddeles påbud, såfremt forureningen er opstået på grund af brand eller hærverk, som ikke skyldes forurenerens uforsvarlige adfærd. Således havde kommunen ikke mulighed for at udstede påbud, hvorfor denne aktivitet er registreret som en frivillig afværgeforanstaltning.

Som det fremgår af figur 3.2 ovenfor blev 29 undersøgelser og 21 oprensninger/afværgeforanstaltninger igangsat i 2011. Dette indikerer, at relativt mange undersøgelser fører til en oprensning/afværge. I 2 telefoninterview kom det frem, at dette skyldes, at det er meget sjældent at en undersøgelse igangsættes uden en begrundet mistanke. En begrundet mistanke fremkommer eksempelvis ved et mundtlig hint til kommunen om, at jorden ser mystisk ud, at der kan ses rester af slagger eller rester af asfalt, at jorden lugter af forurening, er misfarvet eller andet. Informationerne fremkommer oftest i forbindelse med anlægsarbejde, men det kan også være historisk information, der finder vej til den ansvarlige medarbejder i kommunen.

3.1 Udgifter på kommunale institutioner

I spørgeskemaundersøgelsen blev der spurgt: "Hvad var de omtrentlige samlede udgifter til alle undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger på kommunale institutioner i 2011?" i forlængelse af spørgsmålet var angivet følgende: "Til udgifter er medregnet omkostninger til analyser, oprensning, bortskaffelse af jord og lign." Resultaterne er præsenteret i nedenstående figur 3.3

Figur 3.3: Udgifter kommunale institutioner

Note a: De i figuren angivne udgifter er angivet på igangsatte men ikke nødvendigvis afsluttede sager. Udgifterne kan derfor være højere end her angivet.

Note b: Via telefoninterviewene kom det frem, at det for en række kommuner har været vanskeligt at angive de nøjagtige udgifter til disse frivillige initiativer. Dette skyldes, at det kan være vanskeligt at opgøre udgiften for en sag, såfremt denne strækker sig over en længere tidsperiode og dermed sandsynligvis over mere end et regnskabsår. For det andet kan det være vanskeligt for kommunerne at angive det nøjagtige beløb, da udgifterne ikke er samlet på en konto. Eksempelvis blev det nævnt i en kommentar i spørgeskemaet, at de af kommunen angivne udgifter ikke dækker omkostninger til ledningsarbejde. Således må der påregnes en vis usikkerhed i de beløb, som kommunerne har angivet.

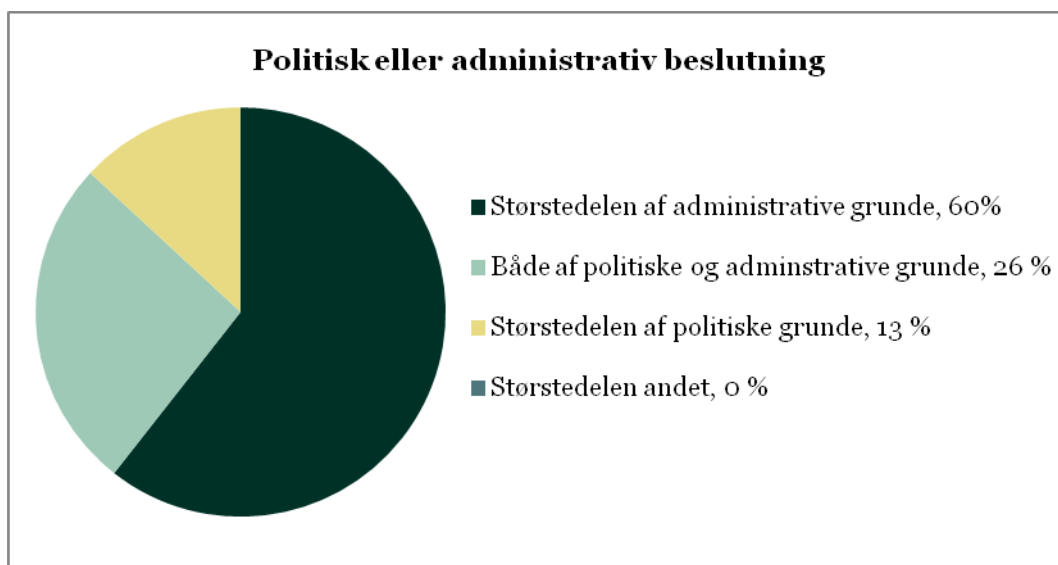
Samlet set udgør udgifterne til undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger 5.023.000 kr. på kommunale institutioner i 2011. Som forventet har kommunerne anvendt den største del af de økonomiske ressourcer på oprensninger og afværgeforanstaltninger set i forhold til undersøgelser.

Undersøgelser i forbindelse med jordforurening er karakteriseret ved, at der tages prøver af jorden. I forbindelse med et byggeri skal den jord, som skal bortskaffes, klassificeres via en prøve. Generelt tilrettelægges undersøgelser specifikt til den type grund/forurening, der skal undersøges, og der vælges mellem relevante metoder i de enkelte tilfælde.

Oprensninger og afværgeforanstaltninger er typisk afgravning eller etablering af anlæg, som skal ventilere jorden. Sådanne in-situ rensningsmetoder anvendes i sjældne tilfælde til afværgeforanstaltninger, hvor forureningen behandles nede i jorden i det forurenede område. Disse in-situ rensningsmetoder har oftest driftsudgifter, som løber i mange år. Ifølge adspurgte kommuner er det bedre at fjerne forureningen, men i nogle tilfælde kan forureningerne være så store, at det ikke er muligt at grave dem væk. Således er oprensninger og afværgeforanstaltninger generelt mere komplekse, langstrakte og omfattende aktiviteter end undersøgelser, hvorfor disse kræver flere ressourcer end undersøgelser, hvilket afspejles i figur 3.3.

3.2 Politisk eller administrativ beslutning

Med henblik på at klarlægge hvorledes beslutningen om at igangsætte frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger i praksis er truffet administrativt eller politisk, blev kommunerne bedt om at svare på følgende spørgsmål: "Hvor mange undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger vil du mene blev igangsat på kommunale institutioner i 2011 af nedenstående grunde?" Kommunerne havde mulighed for i spørgeskemaet at angive, hvorvidt det var: Ingen/få, halvdelen, størstedelen eller ved ikke, for nærmere detaljer om spørgsmålet se evt. bilag 1.

Figur 3.4: Politisk eller administrativ beslutning

Som det fremgår af ovenstående figur er den overvejende del af indsatserne (60 %) på kommunale institutioner i 2011 igangsat på baggrund af størstedel administrative grunde, hvorimod kommunerne markerer, at 13 % af initiativerne igangsættes på baggrund af størstedel politiske beslutninger. 26 % af aktiviteterne er truffet på baggrund af såvel politiske som administrative grunde.

Når en frivillig undersøgelse/oprensning/afværgeforanstaltning igangsættes på baggrund af en administrativ beslutning, nævner de adspurgte kommuner i telefoninterviewene særligt to grunde til dette.

For det første træffes en beslutning administrativt, når det vurderes, at der er tale om beløb, der kan findes indenfor budgettet. Beslutningen træffes på afdelings- eller kontorniveau, hvor de ansvarlige medarbejdere/chefer tager stilling til den enkelte sag fagligt og økonomisk.

Dette forhold kan ses i sammenhæng med oplysningerne i det foregående afsnit, hvor det angives, hvad undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger i 2011 på kommunale institutioner i gennemsnit koster kommunerne. Gennemsnitligt betraget har en frivillig undersøgelse i forbindelse med kommunale institutioner kostet 28.000 kr., mens frivillig oprensning eller afværgeforanstaltning har kostet 200.000 kr. jf. figur 3.3. Såfremt en kommune træffer en beslutning administrativt om at gennemføre en undersøgelse, oprensning eller afværgeforanstaltning er det ofte på baggrund af, at udgiften vurderes som mulig indenfor afdelingens økonomiske ramme. I den forbindelse skal det her nævnes, at de 17 kommuner som har svaret ja til, at de har gennemført undersøgelser og/eller oprensninger, afværgeforanstaltninger på kommunale institutioner i 2011 i gennemsnit har igangsat 1,7 undersøgelser og 1,2 oprensninger eller afværgeforanstaltninger.

For det andet træffes en beslutning oftest administrativt, når et initiativ igangsættes på baggrund af, at der opstår en situation med en herreløs forurening og/eller der opstår en akut situation. Den herreløse forurening opstår ofte på grund af hærværk. Eksempelvis nævnte en kommune i telefoninterviewet, at en stjålet bil var blevet sat i brand på en grund med udslip af olie på jorden til følge. Kommunen ejer og udlejer den pågældende grund til foreningsformål. Grunden var af en overkommelig størrelse, så kommunen vurderede, at de ikke ville vente på regionens afgørelse. I stedet valgte de at bekoste oprensningen, som var afgravning af 25 centimeter jord for at komme ned til ren jord og derefter lægge ny jord på.

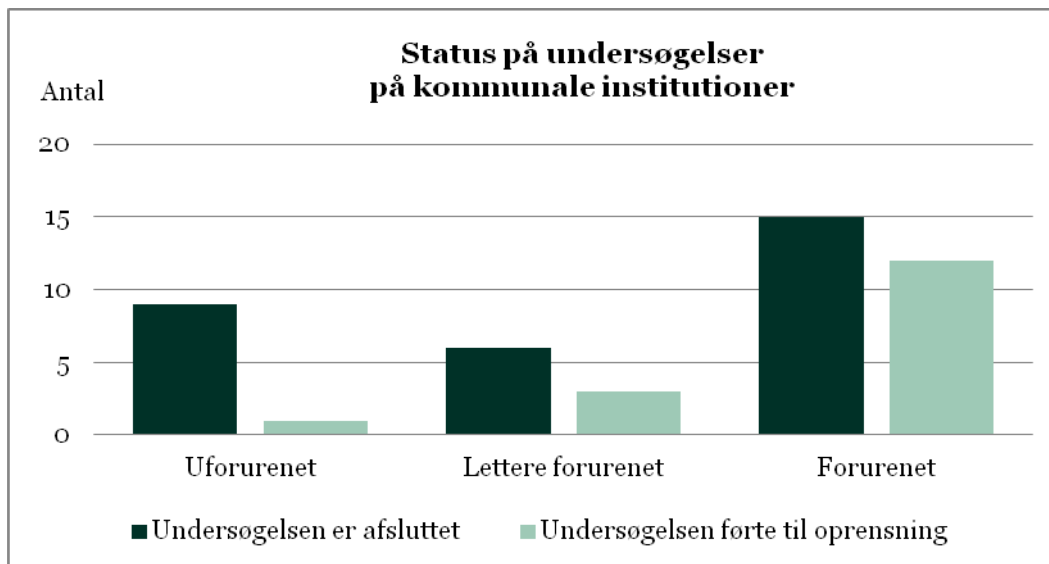
Det gik igen i telefoninterviewene, at såfremt der skal bevilliges et større beløb, der ikke er muligt at tage ud af den tekniske forvaltnings økonomiske ramme, så lægges sagen op til kommunens politikere. Ofte i første omgang til teknik- og miljøudvalget og videre til økonomiudvalget, der, såfremt de vælger at følge indstillingen, må finde pengene inden for årets budgetramme. Som regel, alt efter beløbets størrelse, vil der være en mindre buffer, som politikerne kan trække på. Det blev nævnt i interviewene, at såfremt politikerne tiltræder indstillingen vil rationalet ofte være, at sagen vedrører en større del af kommunens borgere og/eller et større areal eller en forurening af særlig svær karakter. Eksempelvis nævnte en kommune, at der var fremkommet en mistanke om indhold af klorerede opløsningsmidler i kommunens drikkevand. Politisk blev der truffet en beslutning om at gennemføre en række undersøgelser hurtigst muligt for at sikre drikkevandet til kommunens borgere.

I 3 af de 7 telefoninterviews kom det frem, at når en frivillig undersøgelse, oprensning og afværgeforanstaltning udelukkende igangsættes på baggrund af en politisk beslutning, kan det eksempelvis være en sag, som forvaltningen ikke har en standardprocedure for at behandle. I forbindelse med sådanne sager er der præcedens for, at sagen lægges op politisk med henblik på at opnå et politisk mandat og en principiel tilkendegivelse af, hvorledes kommunen vil forholde sig såvel til den enkelte sag som til lignende sager.

3.3 Status kommunale institutioner

Kommunerne er i forbindelse med, at de har angivet antallet af undersøgelser, som er igangsat i forbindelse med kommunale institutioner i 2011, også blevet spurgt om, hvilken status jorden havde efter undersøgelsens afslutning men inden en eventuel oprensning/afværgeforanstaltning. De tre definitioner, som er angivet i figuren nedenfor, anvendes i kommunernes praksis og er defineret ud fra "Bekendtgørelse om definition af lettere forurenede jord" af 19. maj 2010.

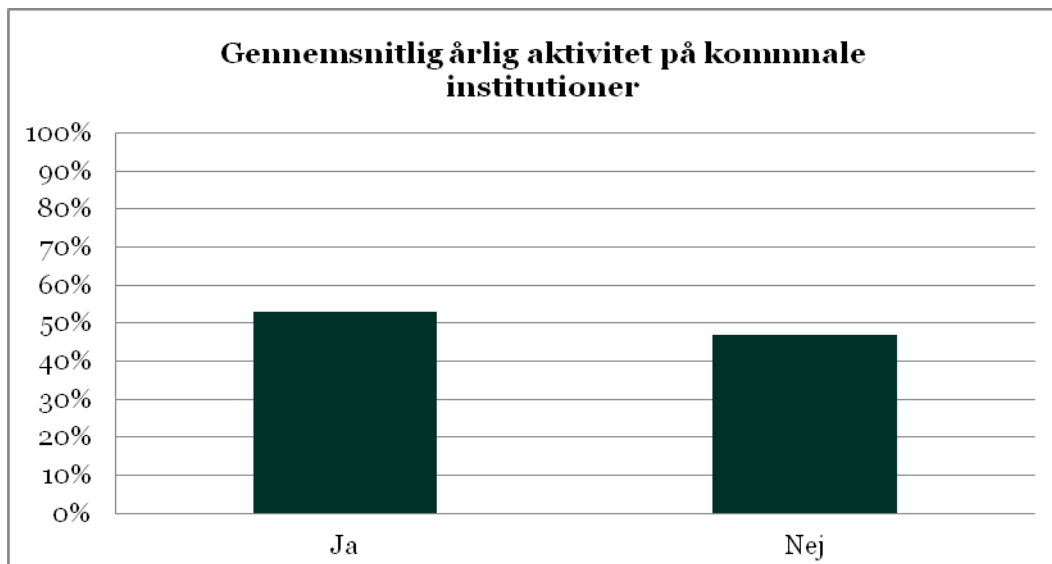
Figur 3.5: Status på undersøgelser på kommunale institutioner

Som det fremgår af figuren var de 29 undersøgelser status fordelt på følgende måde: 9 grunde var uforurenede, 6 var lettere forurenede og 15 var forurenede. Af de 9 uforurenede grunde førte 1 undersøgelse til en oprensning eller afværgeforanstaltning. Dette gav anledning til at udvælge denne kommune til et telefoninterview med henblik på at få nærmere indsigt i rationale bag denne beslutning. Det viste sig, at dele af en grund var lettere forurenede og dele af den var uforurenede. Derfor flyttede kommunen såvel det lettere forurenede jord som det uforurenede jord i forbindelse med deres oprensning af jorden og i forhold til besvarelsen i spørgeskemaet landede den i kategorien uforurenede jord.

Generelt set skal lettere forurenede jord ikke renses op, men i 3 af de 7 telefoninterviews blev ordene "følelse" og "varsomhed" anvendt på at forklare, hvorfor der er truffet beslutning om at rense den lettere forurenede jord. Dette skyldes, særligt på de kommunale institutioner, at når det drejer sig om børn og evt. andre sårbare grupper er der en ekstra forsigtighed og latent bekymring såvel administrativt som politisk i forhold til at varetage disse tarv og derfor tages der, som i disse tilfælde, særlige hensyn. En kommune skriver i spørgeskemaet, at kommunen er af den principielle opfattelse, at forureninger i skoler og børnehaver skal fjernes, hvis det lader sig gøre uden at bruge ekstraordinære store beløb og medmindre, det er dokumenteret, at forureningen er uden betydning.

3.4 Gennemsnitlig aktivitet kommunale institutioner

Som det blev gjort rede for i afsnittet Dataindsamling, blev spørgeskemaet under udarbejdelsen reduceret i antal spørgsmål. Dette medførte, at spørgsmålene, der skulle angive antal frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger for hvert enkelt år siden 2007, blev erstattet med et spørgsmål om den gennemsnitlige aktivitet. Kommunerne blev derfor bedt om at svare på følgende spørgsmål: "Er dine angivne svar for 2011 ifm. kommunale institutioner et udtryk for den gennemsnitlige årlige aktivitet på området ifm. frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger i kommunen siden 2007?"

Figur 3.6: Er 2011 svarende til gennemsnitlig årlig aktivitet?

Som det fremgår af figuren fordeler det sig cirka fifty-fifty med hensyn til, om kommunen mener, at aktiviteten i 2011 på kommunale institutioner er udtryk for en gennemsnitlig årlig aktivitet.

Såfremt kommunerne svarede nej til, at aktiviteten i 2011 på kommunale institutioner ikke var udtryk for en gennemsnitlig årlig aktivitet blev de bedt om at svare på, hvorvidt aktiviteten var større eller mindre end gennemsnittet. Resultatet fremgår af nedenstående figur:

Figur 3.7: Større eller mindre end gnsn. aktivitet?

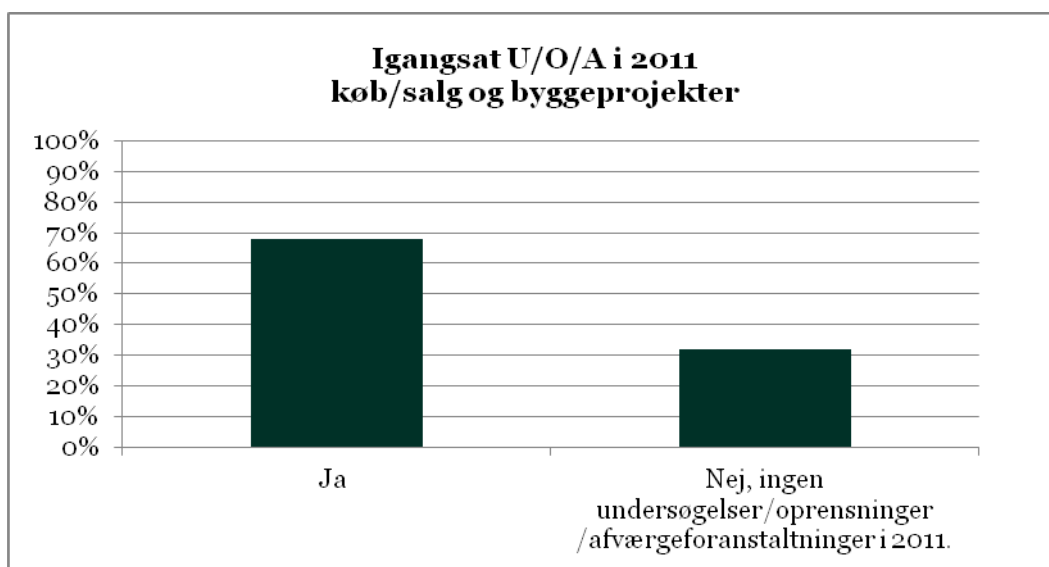
Langt de fleste kommuner (83 %) svarer, at de i 2011 har haft en større aktivitet end de foregående år siden 2007. 4 kommuner ud af 8 angiver som begrundelse, at det er et spørgsmål om tilfældighed i forhold til, hvorvidt aktiviteten har været større eller mindre end de foregående år.

En af de kommuner, som svarer, at de i 2011 har haft en gennemsnitlig mindre aktivitet siden 2007 indgik i telefoninterviewet. Her redegjorde de for, at kommunen i 2009 undersøgte samtlige børnehaver i kommunen grundet et massivt pres i medierne. Beslutningen blev truffet politisk, og pressehistorien, som var landsdækkende, medførte endvidere, at en lang række kommuner igangsatte undersøgelser på deres grunde, særligt med fokus på institutioner.

4. Resultater på køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter

I det følgende kapitel gennemgås resultaterne for køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter i 2011.

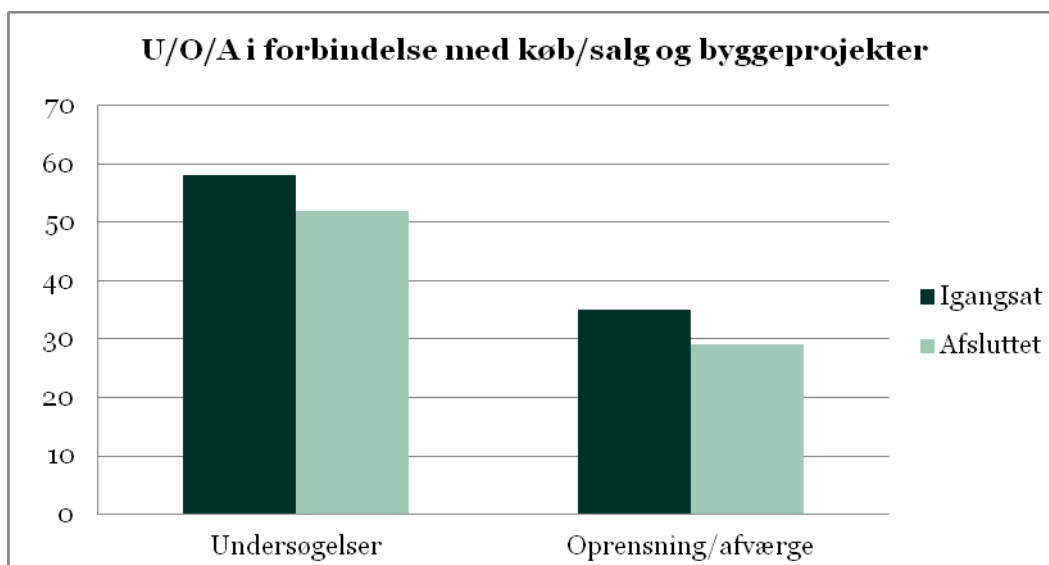
Af de 41 kommuner som har svaret ja til, at de har foretaget frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger i forbindelse med jordforurening i 2011 generelt på undersøgelsens 2 store kategorier, har 68 % igangsat initiativer i forbindelse med køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter, mens 32 % svarer nej. Resultatet fremgår af nedenstående figur:

Figur 4.1: Igangsat U/O/A i 2011 køb/salg og byggeprojekter

Note: U/O/A betyder undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger.

De 68 %, som svarer til 28 kommuner, har tilsammen igangsat 93 initiativer, fordelt som 58 undersøgelser og 35 oprensninger/afværgeforanstaltninger, hvilket fremgår af figur 4.2.

Figur 4.2: U/O/A i forbindelse med køb/salg og byggeprojekter

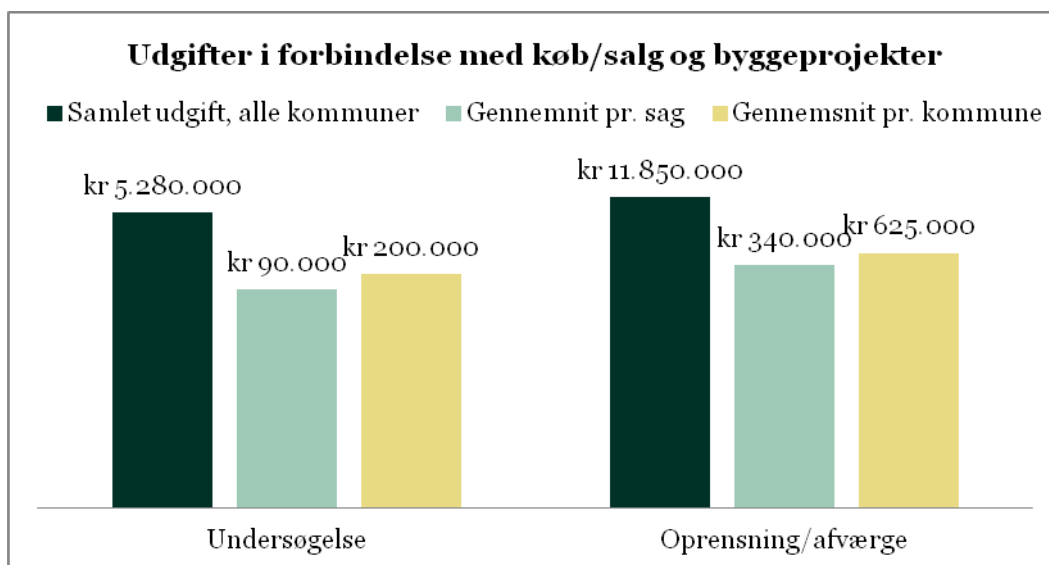
Note: U/O/A betyder undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger.

I et telefoninterview blev det nævnt, at det i forbindelse med køb/salg af byggegrunde og byggeprojekter ofte er afgørende, at aktiviteterne afvikles inden for en så kort tidsperiode som mulig, da køberen af en kommunal grund for det meste har et ønske om at klargøre grunden hurtigt for dernæst at kunne påbegynde byggeriet. Dette forhold kan ses i sammenhæng med den ovenstående figur 4.2, der angiver, at langt de fleste aktiviteter også er afsluttet.

I den forbindelse blev det uddybet i et telefoninterview, at in-situ metoder, som vil fjerne selve forureningen frem for den forurene jord, meget sjældent er en løsning, bl.a. fordi denne måde at fjerne forureningen på er meget tidskrævende. De metoder anvendes udelukkende ved meget komplekse forureninger, som er meget store og dybe og evt. ligger i tæt bebyggelse, hvor der ikke kan graves tilstrækkeligt under terræn for at fjerne forureningen. Endvidere er jordtypen afgørende for, om in-situ metoder kan anvendes. Derfor er afgravning den mest almindelige form for oprensning/afværgeforanstaltning, som kommunerne benytter sig af. Tid er altså en afgørende faktor i forbindelse med køb/salg og byggeprojekter.

4.1 Udgifter på køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter 2011

I spørgeskemaundersøgelsen blev der spurgt: "Hvad var de omtrentlige samlede udgifter til alle undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger ifm. køb/salg af grund eller ejendom samt kommunale byggeprojekter af ejendomme og anlæg i 2011? Til spørgsmålet var tilføjet følgende tekst: "Til udgifter er medregnet omkostninger til analyser, oprensning, bortskaffelse af jord og lign." Resultaterne er præsenteret i figur 4.3.

Figur 4.3: Udgifter i forbindelse med køb/salg og byggeprojekter

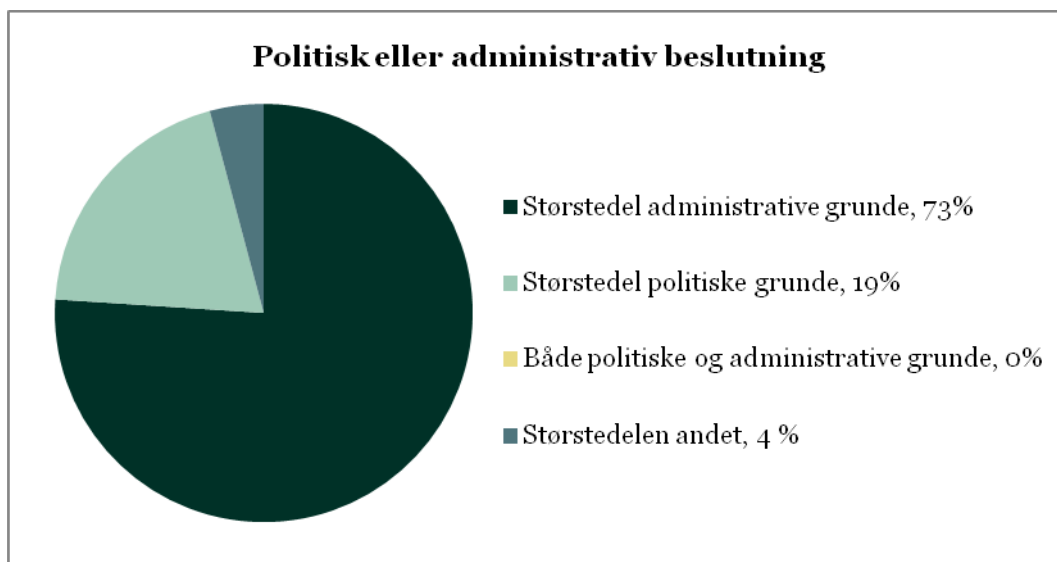
Note a: De i figuren angivne udgifter er angivet på igangsatte men ikke nødvendigvis afsluttede sager. Udgifterne kan derfor være højere end her angivet.

Note b: Via telefoninterviewene kom det frem, at det for en række kommuner har været vanskeligt at angive de nøjagtige udgifter til disse frivillige initiativer. Dette skyldes, at det kan være vanskeligt at opgøre udgiften for en sag, såfremt denne strækker sig over en længere tidsperiode og dermed sandsynligvis over mere end et regnskabsår. For det andet kan det være vanskeligt for kommunerne at angive det nøjagtige beløb, da udgifterne ikke er samlet på en konto. Eksempelvis blev det nævnt i kommentarfeltet, at de af kommunen angivne udgifter ikke dækker omkostninger til ledningsarbejde. Således må der påregnes en vis usikkerhed i de beløb, som kommunerne har angivet.

Samlet set har de 28 kommuner, som har igangsat og gennemført aktiviteter i forbindelse med køb/salg af grund eller ejendom samt kommunale byggeprojekter af ejendomme og anlæg i 2011 anvendt 17.130.000 kr., hvilket er mere end 3 gange så meget på området kommunale institutioner i 2011.

4.2 Politisk eller administrativ beslutning

I det følgende gennemgås forholdet mellem administrative eller politiske beslutninger. Der ses nærmere på, hvorledes de frivillige aktiviteter i kommunerne er igangsat på baggrund af politiske eller administrative beslutninger.

Figur 4.4: Politisk eller administrativ beslutning

Som det fremgår af figuren ovenfor angiver kommunerne, at 73 % af aktiviteterne er igangsat på baggrund af størstedelen administrative grunde, mens 19 % er igangsat størstedelen af politiske grunde.

En kommune angav i et af de uddybende telefoninterview, at der politisk var blevet truffet en beslutning om at gennemføre en undersøgelse på et område, som skulle udlægges til nyt boligområde. Der var et politisk ønske om at kunne melde ud, at området var undersøgt grundigt og således til køber kunne oplyse hvilken karakter jorden havde.

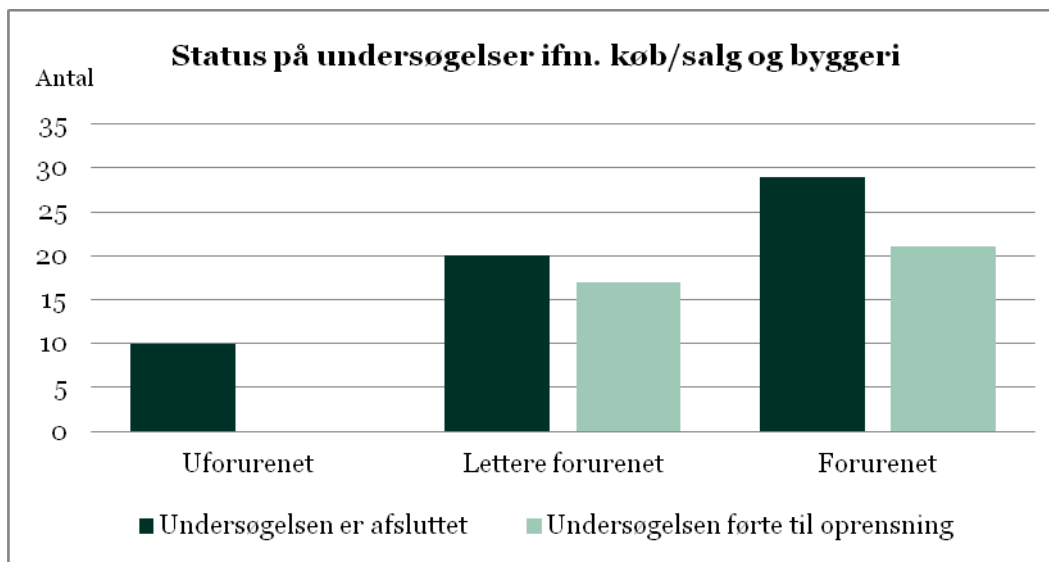
Gennem 3 telefoninterviews kom det frem, at kommunerne i nogle tilfælde vælger at anvende ressourcer på at udføre en frivillig undersøgelse med begrundelsen om at sikre hjemmel til at udstede påbud. Påbud kan udstedes efter mistanke, men i nogle tilfælde vælger kommunerne alligevel at sikre sig ved at gennemføre en prøve på grunden. Det fremgik af interviewene, at denne beslutning altid træffes i administrativt regi.

En kommune gav i telefoninterviewet udtryk for, at hvorvidt frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger igangsættes på baggrund af politiske eller administrative beslutninger skal ses i en sammenhæng. Eksempelvis når et byråd har truffet beslutning om at bygge til ved en skole, kategoriseres denne beslutning som politisk. Men de efterfølgende konsekvenser med hensyn til, hvad der skal igangsættes af undersøgelse og evt. oprensning eller afværgeforanstaltning for at gøre klar til byggeriet, træffes som en administrativ beslutning hos den ansvarlige chef i det pågældende fagkontor.

Det blev i et interview nævnt, at når en sag defineres som hærværk (for nærmere beskrivelse af hærværk se afsnit 2.2), falder denne inden for paragraf 41 i jordforureningsloven, hvor der står, at der ikke kan meddeles påbud, såfremt forureningen er opstået på grund af brand eller hærværk, som ikke skyldes forurenerens uforsvarlige adfærd. I sådanne og andre tilfælde, hvor lovhjemmelen er givet, vil aktiviteten altid igangsættes på baggrund af en administrativ beslutning.

4.3 Status køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter 2011

Kommunerne er i forbindelse med, at de har angivet antallet af undersøgelser, som er igangsat i forbindelse med køb/salg af grund eller ejendom samt kommunale byggeprojekter af ejendomme og anlæg i 2011, også blevet spurgt om, hvilken status jorden havde efter undersøgelsens afslutning men inden en eventuel oprensning/afværgeforanstaltning. De tre definitioner, som er angivet i figuren nedenfor, anvendes i kommunernes praksis og er defineret ud fra "Bekendtgørelse om definition af lettere forurenede jord" af 19. maj 2010.

Figur 4.5: Status på undersøgelser ifm. køb/salg og byggeri

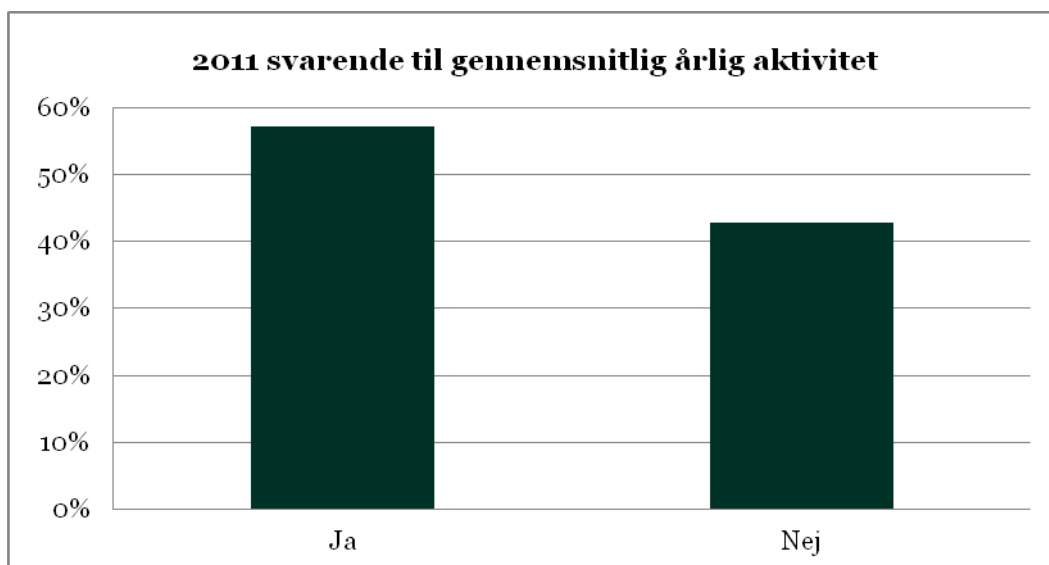
Som det fremgår af figuren var jordens status efter undersøgelserne fordelt på følgende måde: 10 grunde var uforurenede, 20 var lettere forurenede og 29 var forurenede. Af de 10 uforurenede grunde førte ingen undersøgelser til en oprensning eller afværgeforanstaltninger.

Som angivet i afsnit 2.3 skal lettere forurenede jord generelt set ikke renses op, men i 3 af de 7 telefoninterviews kom det frem, at følelser og varsomhed i kommunens administrative praksis ofte spiller ind på disse beslutninger om at rense den lettere forurenede jord. Således er der også i forbindelse med køb/salg og byggeprojekter forsigtighed og bekymring såvel administrativt som politisk i forhold til, at kommunen ikke afgiver (sælger) lettere forurenede jord til eksempelvis kommende boligområder.

4.4 Gennemsnitlig aktivitet køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter 2011

I forhold til, hvorvidt aktiviteten i 2011 har været gennemsnitlig sammenholdt med årene siden 2007, svarer 57 % ja, mens 43 % svarer nej, som det fremgår figur 4.6.

Figur 4.6: 2011 svarende til gennemsnitlig årlig aktivitet

Dette forhold svarer nogenlunde til resultatet på kommunale institutioner, hvor 53 % svarede ja, mens 47 % svarede nej.

Derimod adskiller de store kategorier sig i det næste spørgsmål. På køb/salg og kommunale byggeprojekter angiver hele 83 % af nej-svarerne, at den gennemsnitlige aktivitet har været mindre end årene tilbage til 2007, se figur 4.7. Derimod var der på de kommunale institutioner hele 75 %, der svarede, at den gennemsnitlige aktivitet har været større siden 2007.

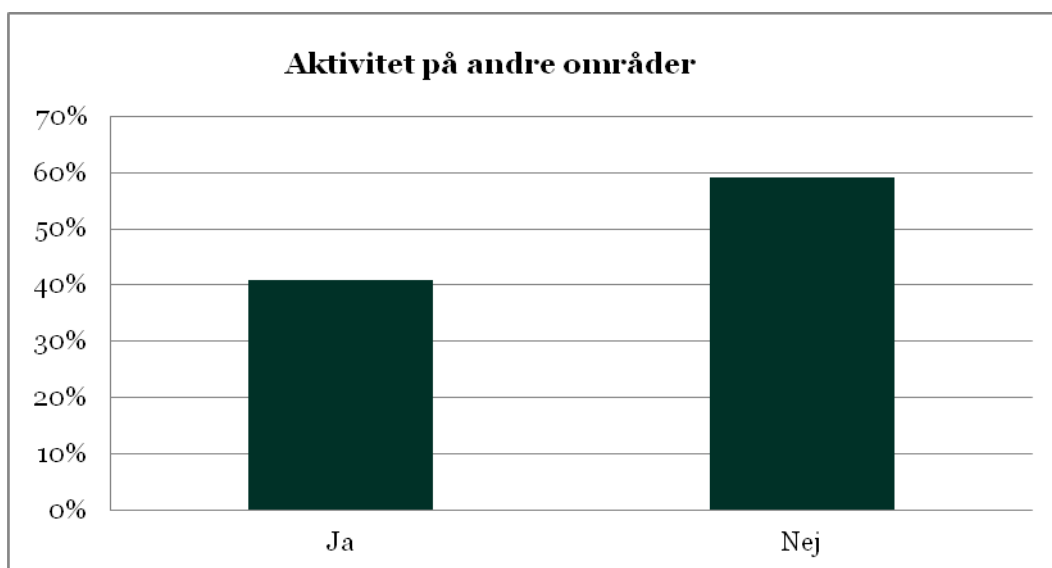

Figur 4.7: Større eller mindre end gnsn. aktivitet?

En række kommuner forklarer i teksten i spørgeskemaet, at salget af ejendomme er faldet, og derfor er der ikke gennemført så mange undersøgelser som i de tidligere år. Dette skyldes et fald i efterspørgslen på kommunale grunde, hvilket må formodes at have en sammenhæng med et generelt fald i byggeaktiviteten i Danmark siden 2008.

5. Kommunernes indsats på andre områder

Kommunerne bliver i spørgeskemaundersøgelsen spurgt om, hvorvidt de har gennemført en indsats på andre områder end kommunale institutioner og køb/salg og byggeprojekter i 2011. Som det fremgår af figuren nedenfor, svarer 41 % ja (17 kommuner), mens 59 % (24 kommuner) svarer nej.

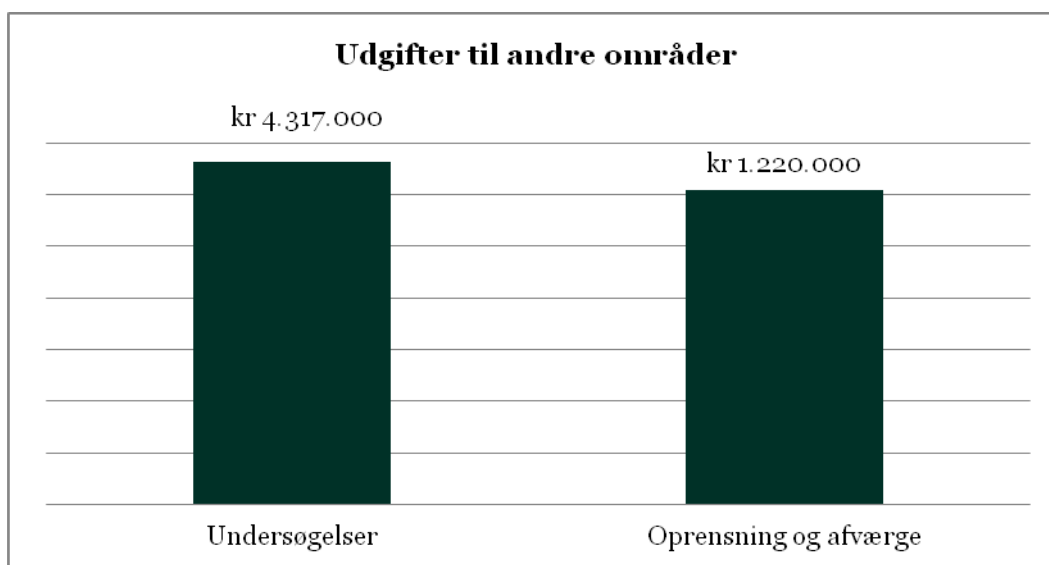
Figur 5.1: Aktivitet på andre områder

De 17 kommuner angiver følgende som "andre områder" end kommunale institutioner og køb/salg af grund eller ejendom samt kommunale byggeprojekter af ejendomme/anlæg:

1. Opgravning af olietank og jordforurening i forbindelse med tilbagelevering af lejet grund.
2. Udført analyser af grundvand fra boringer mellem almene drikkevandsboringer og erhvervsjendomme, herunder aktive erhverv samt tidligere jernbanestationsgrund. Det har været i samarbejde med regionen.
3. Undersøgelser ved olietank
4. Juridisk hjælp i forbindelse med ulovlig privat olietank
5. Kommunen har foretaget afværgeforanstaltninger på en offentlig tilgængelig naturlegeplads.
6. Fodsporet (natursti) (Kommunen har ikke angivet, hvilken aktivitet der er tale om.)
7. Undersøgelse af 4 private ejendomme. 2 sager har omhandlet afklaring af evt. forurening ved villaolietanke - herunder har der kun været udgifter ifm. sagsbehandling. I de to andre sager har kommunen udtaget analyser / Undersøgelserne er udført for at afklare, om der er hjemmel til at udstede påbud om oprensning.
8. Undersøgelse af forurening fra utæt jordvarmeanlæg, som er udført for at vurdere påbudsmuligheder. /Opsat advarselsskilte på kraftigt forurenede offentligt tilgængeligt areal.
9. Undersøgelser til opsporing af en kilde til grundvandsforurening

10. Afklaring af påbudsmulighed
11. Som forarbejde til § 40, § 48 påbud samt selvhjælpshandlinger efter jordforureningslovens § 68 stk. 1 og 2 har kommunen lavet undersøgelser
12. Undersøgelse af evt. jordforurening på område som af vognmand blev brugt som vaskeplads
13. Drift af afværgepumpning af forurenede grundvand i erhvervs kvarter. Udgifter til årlig prøvetagning og analyse af oppumpet grundvand
14. Undersøgelser udført i forbindelse med ledningsarbejde i offentlig vej. Desuden udføres byggemodningsundersøgelser i forbindelse med udstykning og salg af kommunale ejendomme. Undersøgelserne udføres på alle kommunale byggemodninger, dvs. også udenfor kortlagte og områdeklassificerede ejendomme.
15. Undersøgelser af tankanlæg på 2 kommunale materielgårde. Undersøgelser i tilknytning til det kommunale miljøtilsyn med virksomheder.
16. Udtagning af jordprøver i forbindelse med påbudssager. Dette var for at sikre der var hjemmel til at melde påbud og derved undgå evt. erstatningssager jf. jordforureningslovens § 74.
17. Offentlige legepladser i områdeklassificerede områder /Private ejendomme i forbindelse med påbudssager.

5.1 Udgifter til andre områder

Figur 5.2: Udgifter til andre områder

De frivillige aktiviteter på andre områder udgør samlet set en udgift på 5.537.000 kr. De to store områder, som spørgeskemaundersøgelsen overordnet er opdelt i: Kommunale institutioner og køb/salg og byggeprojekter udgør samlet set en udgift på 22.153.000 kr., mens den samlede udgift for alle de frivillige aktiviteter opgjort i 2011 er angivet til 27.690.000 kr. Således er udgiften til andre områder isoleret betragtet en lille andel af de samlede udgifter til kommunernes frivillige aktiviteter med jordforurening.

6. Opsamling - generelle erfaringer og udfordringer

Kommunerne er i spørgeskemaet blevet bedt om at beskrive deres generelle erfaringer med frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger. 13 kommuner beskriver, at de har gode erfaringer med de frivillige aktiviteter. Endvidere nævner 3 kommuner eksplicit i deres kommentarer i spørgeskemaet, at økonomien er en begrænsende faktor i forhold til de aktiviteter, som der kunne være ønske om at igangsætte i kommunen. Det skal her bemærkes, at disse tre kommuner dog har gennemført aktiviteter i 2011. De tre kommuner er således ikke en del af de 15 %, der angiver manglende økonomi som begrundelse for ingen aktivitet i 2011.

En række kommuner giver i spørgeskemaet udtryk for, at størstedelen af kommunens udgifter til forurenede jord er initiativer, som de er forpligtede til via jordforureningsloven, eksempelvis at efterkomme vilkår i en § 8 tilladelse, og det frivillige fylder derfor forholdsvis lidt i kommunens aktivitet. Det angives også i svarene, at undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger i forbindelse med jordforurening generelt, ofte er forbundet med store udgifter og derfor udføres der få af sådanne, da der er begrænsede midler til dette.

12 kommuner angiver i spørgeskemaet, at de før 2011 har gennemført undersøgelser på institutioner som en del af deres frivillige aktiviteter. Flere steder i spørgeskemaerne er det angivet, at institutioner har en særlig forrang i kommunernes frivillige indsats. Som nævnt tidligere udgør faktorerne følelser, varsomhed og forsigtighed den primære begrundelse for, at institutionerne oftest står i første række i kommunernes prioritering. Det tyder på, at kommunernes administrative praksis bliver mødt af forventninger, særligt fra borgere og politikere. Forventningerne medfører tilsyneladende et øget fokus på at sikre en meget høj kvalitet af jorden, særligt når det drejer sig om institutioner, skoler og boligområder, jf. de forholdsvis mange oprensninger af lettere forurenede jord.

Referencer

Redegørelse om jordforurening, 2010, nr. 1. 2012, Miljøstyrelsen

Bekendtgørelse af lov om forurenede jord (Jordforureningsloven) af 4. december 2009

Bekendtgørelse om definition af lettere forurenede jord af 19. maj 2010

Bilag 1: Spørgeskema udsendt til kommunerne d. 6. juni 2012 via Enalyzer

Spørgeskema om kortlægning af kommunale frivillige undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger ifm. jordforurening i 2011.

Introduktion

På baggrund af en anbefaling fra Depotrådet om at kortlægge omfanget af kommunernes aktiviteter med undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger ifm. jordforurening, gennemfører KL for Miljøstyrelsen undersøgelsen "Kortlægning af kommunernes frivillige undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger af jordforureninger".

Kommunerne har gennem en årrække foretaget undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger ifm. forurenede jord på frivillig basis og afholdt de tilhørende udgifter herfor. Med frivillige undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger menes i denne undersøgelse den indsats, som kommunerne ikke er forpligtet til via jordforureningsloven, men frivilligt har prioriteret at gennemføre og afholde udgifterne for.

Sigtet med undersøgelsen er en kortlægning af denne frivillige indsats i kommunerne. Det er af stor vigtighed, at kommunernes indsats og forbrug af egne midler til undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger anskueliggøres samt, at der skabes et overblik på området.

Du bedes fra start være opmærksom på, at spørgsmålene er opdelt i to kategorier.

Disse er:

1. Kommunale institutioner
2. Køb/salg af kommunale grunde og kommunale byggeprojekter.

Efter hver af de to kategorier er det muligt at tilføje yderligere bemærkninger.

Efter besvarelse af de to kategorier, er det endvidere muligt at angive, om din kommune har foretaget undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger inden for andre områder end de to kategorier. Afslutningsvis bedes du notere din kommunes overordnede erfaringer med området.

Vedhæftet her er spørgeskemaundersøgelsen som PDF-fil. Vi anbefaler, at den ansvarlige sender spørgeskemaet rundt til de relevante medarbejdere for at få svar, enten v.h.a. PDF-filen, eller ved at videresende linket i e-mail invitationen.

1. Har din kommune foretaget frivillige undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger ifm. jordforurening i 2011, som kommunen selv har finansieret?

(Angiv kun ét svar)

- Ja
- Nej - Gå til 2

2. Du har svaret nej til, at din kommune har foretaget og finansieret frivillige undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger i 2011, hvad er begrundelsen herfor? - Gå til 39

(Angiv kun ét svar)

- Kommunen har ikke haft økonomi til at foretage disse undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger.
- Der har ikke været anledning til at skulle foretage disse undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger.

Andre grunde

KOMMUNALE INSTITUTIONER

De næste spørgsmål omhandler undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger, som kommunen har foretaget og selv finansieret på kommunale institutioner. Kommunale institutioner skal forstås som skoler og børnehaver (eller øvrige institutioner forstået ved jordforureningslovens §6, stk. 2) i 2011.

3. Har din kommune foretaget og selv finansieret sådanne undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger på kommunale institutioner i 2011?

(Angiv gerne flere svar)

- Ja
- Nej, ingen undersøgelser/oprensninger i 2011

Spørgsmål ang. kommunale institutioner i 2011

Du har svaret ja til, at din kommune har undersøgt eller foretaget oprensning/afværgeforanstaltning på kommunale institutioner i 2011, som den selv har finansieret.

I det følgende vil vi bede dig uddybe en række ting angående de undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger, din kommune har foretaget på kommunale institutioner i 2011.

Vi spørger blandt andet til antallet af undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger, hvad udgifterne har været, af hvilke grunde de er blevet igangsat og hvad resultatet af dem blev.

Hvor mange frivillige undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger har din kommune igangsat på kommunale institutioner i 2011?

4. Antal undersøgelser igangsat i 2011

(Angiv værdi mellem 1 og 1000)

-----

5. Antal oprensninger/afværgeforanstaltninger igangsat i 2011

(Angiv værdi mellem 0 og 1000)

Hvor mange af disse igangsatte undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger er nu blevet afsluttet?

6. Antal undersøgelser afsluttet

(Angiv værdi mellem 0 og 1000)

-----

7. Antal oprensninger/afværgeforanstaltninger afsluttet

(Angiv værdi mellem 0 og 1000)

Hvad var de omtrentlige samlede udgifter til alle undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger på kommunale institutioner i 2011? Skriv beløbet i hele tusinder ekskl. moms.

Til udgifter skal medregnes: Omkostninger til analyser, oprensning, bortskaffelse af jord og lign.

8. Udgifter til undersøgelser:

(Angiv værdi mellem 1000 og 100000000)

-----

9. Udgifter til oprensninger/afværge:

(Angiv værdi mellem 0 og 100000000)

-----

10. Hvor mange undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger vil du mene blev igangsat på kommunale institutioner i 2011 af nedenstående grunde?

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Ingen/Få	Halvdelen	Størstedelen	Ved ikke
Politisk beslutning	☐	☐	☐	☐
Administrativ beslutning	☐	☐	☐	☐
Andet	☐	☐	☐	☐

STATUS

Du har tidligere angivet antallet af undersøgelser på kommunale institutioner i 2011. Hvor mange af disse havde efter undersøgelsens afslutning, men inden evt. oprensning/afværgeforanstaltning flg. status:
(Er ingen igangsatte undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger i 2011 afsluttet, kan du blot trykke videre)

11. Jordens kvalitet var mindre forurenet end definitionen angivet i "Bekendtgørelse om definition af lettere forurenet jord" (Uforurenet). Angiv antal

(Angiv værdi)

_ _ _ _ _

- Af disse undersøgelser, hvor mange førte til oprensning/afværgeforanstaltning: Angiv antal

(Angiv værdi mellem 0 og 1000)

_ _ _ _ _

12. Jordens kvalitet lå indenfor definitionen angivet i "Bekendtgørelse om definition af lettere forurenet jord" (Lettere forurenet). Angiv antal

(Angiv værdi)

_ _ _ _ _

- Af disse undersøgelser, hvor mange førte til oprensning/afværgeforanstaltning: Angiv antal

(Angiv værdi mellem 0 og 1000)

_ _ _ _ _

13. Jordens kvalitet var sværere forurenet end definitionen angivet i "Bekendtgørelse om definition af lettere forurenet jord" (Forurenet jord over afskæringskriteriet). Angiv antal

(Angiv værdi)

_ _ _ _ _

- Af disse undersøgelser, hvor mange førte til oprensning/afværgeforanstaltning: Angiv antal

(Angiv værdi mellem 0 og 1000)

_ _ _ _ _

14. Er dine angivne svar for 2011 ifm. kommunale institutioner et udtryk for den gennemsnitlige årlige aktivitet på området ifm. frivillige undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger i kommunen siden 2007?

(Angiv kun ét svar)

Ja - Gå til 20

Nej

15. Du har svaret, at aktiviteten ifm. undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger ifm. kommunale institutioner i 2011 ikke er udtryk for en gennemsnitlig årlig aktivitet siden 2007. Aktiviteten har i stedet været:

(Angiv kun ét svar)

- Større end den gennemsnitlige årlige aktivitet siden 2007
- Mindre end den gennemsnitlige årlige aktivitet siden 2007

16. Uddyb venligst hvorfor aktiviteten i 2011 har været større eller mindre end den gennemsnitlige årlige aktivitet siden 2007.

KØB/SALG af grund eller ejendom samt kommunale BYGGEPROJEKTER af ejendomme/anlæg

De næste spørgsmål omhandler undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger, som kommunen har foretaget og selv finansieret ifm. køb/salg af grund eller ejendom samt kommunale byggeprojekter af ejendomme/anlæg.

17. Har din kommune foretaget og selv finansieret sådanne undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger i 2011?

(Angiv kun ét svar)

- Ja
- Nej, ingen undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger i 2011. - Gå til 37

Spørgsmål ang. køb/salg samt byggeprojekter i 2011

Du har svaret ja til, at din kommune har undersøgt eller foretaget oprensning/afværgeforanstaltninger ifm. køb/salg af grund eller ejendom samt kommunale byggeprojekter af ejendomme anlæg i 2011, som den selv har finansieret.

I det følgende vil vi bede dig uddybe en række ting angående de undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger, din kommune har foretaget ifm. køb/salg af grund eller ejendom samt kommunale byggeprojekter af ejendomme/anlæg i 2011.

Vi spørger blandt andet til antallet af undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger, hvad udgifterne har været, af hvilke grunde de er blevet igangsat og hvad resultatet af dem blev.

Hvor mange undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger har din kommune igangsat ifm. køb/salg af grund eller ejendom samt kommunale byggeprojekter af ejendomme anlæg i 2011?

18. Antal undersøgelser igangsat i 2011

(Angiv værdi mellem 1 og 10000)

-----

19. Antal oprensninger/afværgeforanstaltninger igangsat i 2011

(Angiv værdi mellem 0 og 1000)

Hvor mange af disse igangsatte undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger er nu blevet afsluttet?

20. Antal undersøgelser afsluttet

(Angiv værdi mellem 0 og 1000)

-----

21. Antal oprensninger/afværgeforanstaltninger afsluttet

(Angiv værdi mellem 0 og 1000)

Hvad var de omtrentlige samlede udgifter til alle undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger ifm. køb/salg af grund eller ejendom samt kommunale byggeprojekter af ejendomme anlæg i 2011? Skriv beløbet i hele tusinder ekskl. moms.

Til udgifter skal medregnes: Omkostninger til analyser, oprensning, bortskaffelse af jord og lign.

22. Udgifter til undersøgelser:

(Angiv værdi mellem 1000 og 100000000)

-----

23. Udgifter til oprensninger/afværge:

(Angiv værdi mellem 0 og 100000000)

-----

24. Hvor mange undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger vil du mene blev igangsat ifm. køb/salg af grund eller ejendom samt kommunale byggeprojekter af ejendomme anlæg i 2011 af nedenstående grunde?

(Angiv kun et svar pr. spørgsmål)

	Ingen/Få	Halvdelen	Størstedelen	Ved ikke
Politisk beslutning	☐	☐	☐	☐
Administrativ beslutning	☐	☐	☐	☐
Andet	☐	☐	☐	☐

STATUS

Du har tidligere angivet antallet af undersøgelser ifm. køb/salg samt byggeprojekter i 2011. Hvor mange af disse havde efter undersøgelsens afslutning, men inden evt. oprensning/afværgeforanstaltning flg. status:

(Er ingen igangsatte undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger i 2011 afsluttet, kan du blot trykke videre)

25. Jordens kvalitet var mindre forurenet end definitionen angivet i "Bekendtgørelse om definition af lettere forurenet jord" (Uforurenet). Angiv antal

(Angiv værdi)

_ _ _ _ _

- Af disse undersøgelser, hvor mange førte til oprensning/afværgeforanstaltning: Angiv antal

(Angiv værdi mellem 0 og 1000)

_ _ _ _ _

26. Jordens kvalitet lå indenfor definitionen angivet i "Bekendtgørelse om definition af lettere forurenet jord" (Lettere forurenet). Angiv antal

(Angiv værdi)

_ _ _ _ _

- Af disse undersøgelser, hvor mange førte til oprensning/afværgeforanstaltning: Angiv antal

(Angiv værdi mellem 0 og 1000)

_ _ _ _ _

27. Jordens kvalitet var sværere forurenede end definitionen angivet i "Bekendtgørelse om definition af lettere forurenede jord" (Forurenede jord over afskæringskriteriet). Angiv antal

(Angiv værdi)

_____

- Af disse undersøgelser, hvor mange førte til oprensning/afværgeforanstaltning: Angiv antal

(Angiv værdi mellem 0 og 1000)

_____

28. Er dine angivne svar for køb/salg samt byggeprojekter i 2011 et udtryk for den gennemsnitlige årlige aktivitet på området ifm. frivillige undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger i kommunen siden 2007?

(Angiv kun ét svar)

Ja - Gå til 37

Nej

29. Du har svaret, at aktiviteten ifm. undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger ifm. køb/salg samt byggeprojekter i 2011 ikke er udtryk for en gennemsnitlig årlig aktivitet siden 2007. Aktiviteten har i stedet været:

(Angiv kun ét svar)

Større end den gennemsnitlige årlige aktivitet siden 2007

Mindre end den gennemsnitlige årlige aktivitet siden 2007

30. Uddyb venligst hvorfor aktiviteten i 2011 har været større eller mindre end den gennemsnitlige årlige aktivitet siden 2007.

-----

31. Har din kommune gennemført frivillige undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger på andre områder end kommunale institutioner og ifm. køb/salg samt byggeprojekter i 2011?

(Angiv kun ét svar)

- Ja
- Nej - Gå til 41

32. På hvilke områder:

Hvad var de omtrentlige samlede udgifter til disse undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger i 2011? Skriv beløbet i hele tusinder ekskl. moms.

Til udgifter skal medregnes: Omkostninger til analyser, oprensning, bortskaffelse af jord og lign.

33. Udgifter til undersøgelser:

(Angiv værdi mellem 1000 og 100000000)

-----

34. Udgifter til oprensninger/afværgeforanstaltninger:

(Angiv værdi mellem 0 og 100000000)

-----

35. Nedenfor vil vi bede dig skrive lidt om din kommunes generelle erfaringer med frivillige undersøgelser/oprensninger/afværgeforanstaltninger ifm. jordforurening.

Afslut

Vi siger mange tak, fordi du tog dig tid til at besvare vores undersøgelse.

For at afslutte undersøgelsen og registrere dine svar, skal du trykke på "afslut"

Med venlig hilsen

KL - Kontoret for Teknik og Miljø

Kommunernes frivillige indsats ifm. jordforurening

Kortlægning af kommunernes frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger ifm. jordforurening 2011

Kommunernes Landsforening (KL) har i 2012 for Miljøstyrelsen gennemført en kortlægning af kommunale frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger i forbindelse med aktiviteter på jordforureningsområdet i 2011.

Kortlægningen viser, at 51 % af kommunerne i 2011 frivilligt har igangsat og afholdt udgifterne for frivillige undersøgelser, oprensninger og afværgeforanstaltninger i forbindelse med jordforurening.

De 80 kommuner, som gennemførte spørgeskemaundersøgelsen, har til sammen i 2011 anvendt 27.690.000 kr. på frivillige aktiviteter i forbindelse med jordforurening i 2011.

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strandgade 29
DK - 1401 København K
Tlf.: (+45) 72 54 40 00

www.mst.dk